

Anslutning eller upphandling av fonder?

En jämförelse av utbud och avkastning mellan
PPM och ITP 2013

För frågor kontakta:

Fredrik Nordström, vd Fondbolagens förening
fredrik.nordstrom@fondbolagen.se

Fredrik Hård af Segerstad, ekonom Fondbolagens förening
fredrik.hard@fondbolagen.se

2020-02-12

Sammanfattning

En jämförelse mellan fondutbudet inom ITP 2013 och fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg för premiepensionen (PPM) har gjorts för upphandlingstiden för ITP 2013.

Rapporten avser att undersöka om ett upphandlingsförfarande är att föredra framför ett anslutningsförfarande genom att undersöka om de fonder som försäkringbolagen valt ut inom ramen för ITP genomsnittligen presterat bättre än de fonder som erbjudits på PPM:s fondtorg.

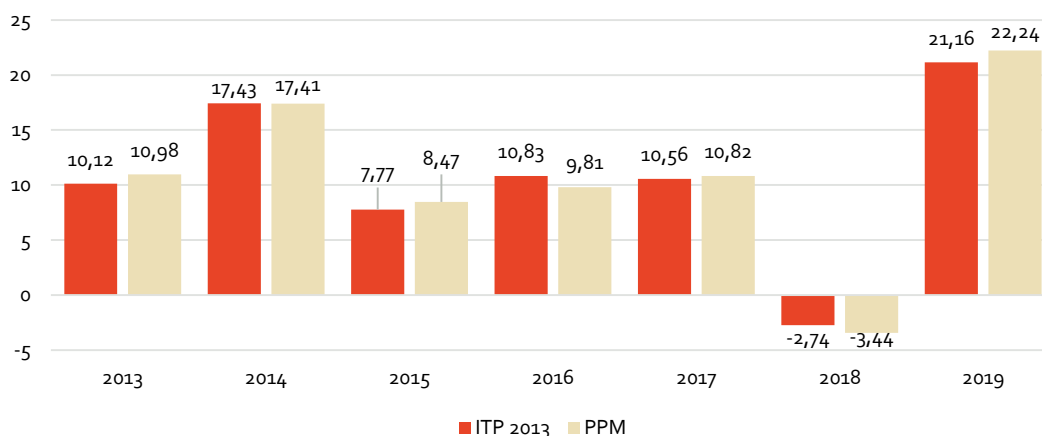
Den kategorisering som använts är den som Pensionsmyndigheten använder och de avkastningar som beräkningarna gjorts på är efter rabatter inom såväl PPM som ITP.

Slutsats

Fonderna inom ITP 2013 har inte presterat bättre än fonderna inom PPM, vare sig vid jämförelser av oviktad avkastning på kategorinivå, eller vid en kapitalviktad avkastningsjämförelse mellan ITP och PPM på systemnivå. Det går alltså inte att dra slutsatsen att upphandlingen och urvalsprocessen inom ITP självklart leder till bättre avkastning än snittet av de anslutna fonderna inom PPM under jämförelseperioden.

Det finns en viss survivorship bias men den är begränsad till årseffekter då fondurvalet har baserats på fonder som varit valbara ett helt kalenderår (respektive del av år för 2013 och 2019). Det är inte självklart vilket fondtorg som gynnas av den kvarvarande effekten. Antalet fonder är visserligen större inom PPM och det har varit lättare att addera eller ta bort en fond från premiepensionen än i ITP. Samtidigt har det skett förändringar även inom ITP-utbudet.

Diagram: Kapitalviktad avkastning för ITP 2013 och PPM (%)

Metodik, kortfattat

Nedan beskrivs kortfattat den metodik som tillämpats i undersökningen. För mer detaljerad metodik, se bilaga 2 "Metodbeskrivning och källor".

Mätperioden är från och med halvårsskiftet 2013 till och med tredje kvartalet 2019. Perioden är uppdelad på kalenderår, förutom den första och sista perioden som utgör sex respektive nio månader.

En jämförelse mellan kapitalviktad avkastning, utifrån kategori, har gjorts mellan fondutbudet inom ITP 2013 och fondutbudet hos Pensionsmyndigheten. De avkastningar som använts är efter rabatt. Kategoriseringen följer kategorierna hos Pensionsmyndigheten, detta gäller även för fonderna inom ITP 2013.

Kapitalviktad avkastning är beräknad utifrån andelen kapitalet i början av respektive år (eller del av år) inom PPM för varje kategori. Kategorier och år där det inte finns någon fond inom ITP 2013 har inte räknats med. Vikterna från de kategorier som inte är med i beräkningen har fördelats proportionellt på övriga kategorier. Vikter för varje kategori är samma för ITP 2013 och PPM.

Första året, 2013, startar då fonderna inom ITP 2013 blev valbara. Endast fonder som varit valbara under hela kalenderår (samt del av år för 2013 och 2019) samt har avkastning under respektive kalenderår är med i beräkningarna.

Antal fonder inom premiepensionen samt ITP 2013

Utbudet av fonder skiljer sig väsentligt åt vid en jämförelse mellan PPM och ITP 2013. Det totala antalet fonder inom PPM har under den studerade perioden varierat mellan omkring 800 stycken och, vid årsskiftet 2019, knappt 500 stycken. Fonderna i PPM är uppdelade i 35 olika kategorier, med ett flertal fonder i varje kategori. Inom ITP 2013 är antalet fonder betydligt lägre. Det totala fondutbudet har uppgått till omkring 100 stycken. Det är följaktligen avsevärt färre fonder inom varje kategori och inom ett flertal kategorier saknas helt fonder under hela eller delar av undersökningsperioden.

Tabell: Antal fonder per kategori inom premiepensionen

Aktiefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asien	30	29	27	26	26	24	19
Europa	51	49	51	51	51	49	34
Europa småbolag	13	11	10	9	11	12	6
Global	79	84	78	90	87	82	48
Global och Sverige	14	14	13	12	13	13	8
Indien	10	10	10	10	10	8	6
Japan	25	24	21	23	23	22	15
Kina	19	18	17	17	16	15	11
Latinamerika	10	10	10	10	10	8	6
Norden	23	22	20	20	21	26	19
Nya marknader	44	45	45	47	48	44	22
Ryssland	15	15	13	13	11	12	8
Sverige	53	52	46	52	56	51	33
Sverige småbolag	14	15	14	14	15	16	12
USA och Nordamerika	38	41	37	41	40	39	28
Östeuropa	24	22	19	18	17	16	9
Övriga länder	30	28	25	23	22	20	11
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	12	12	12	18	18	16	8
IT och kommunikation	13	12	10	10	10	10	9
Läkemedel och bioteknik	13	13	12	13	14	13	11
Råvaror och energi	15	16	17	17	18	17	13
Övriga branscher	14	11	8	7	8	9	6
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	11	13	13	13	17	18	6
Balanserad	10	13	13	15	16	16	9
Försiktig	10	11	10	10	7	8	4
Varierande	51	52	45	46	45	43	21
Pension om mer än 10 år	21	21	22	23	26	25	20
Pension om mindre än 10 år	12	12	12	12	11	10	9
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	22	22	21	20	19	14	8
Global ränta	12	13	13	18	17	14	10
Norden ränta	4	4	11	13	13	12	8
Sverige kortränta	23	23	23	22	22	20	17
Sverige lång och realränta	31	31	28	23	24	21	19
Tillväxtmarknad ränta	10	14	15	15	16	14	5
Övriga räntefonder	24	23	16	15	16	16	8
Summa	800	805	757	786	794	753	486

Tabell: Antal fonder per kategori inom ITP 2013

Aktiefonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Asien	7	7	6	7	7	5	6
Europa	10	9	10	9	8	5	7
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	9	9	7	9	6	5	7
Global och Sverige	2	2	2	2	2	2	1
Indien	2	2	2	2	2	2	2
Japan	6	5	6	5	6	4	4
Kina	2	2	2	2	2	2	2
Latinamerika	5	5	5	3	5	3	3
Norden	-	-	-	-	-	-	-
Nya marknader	9	8	9	9	9	6	7
Ryssland	1	1	1	1	1	1	
Sverige	9	9	8	9	7	7	8
Sverige småbolag	6	6	6	6	6	5	6
USA och Nordamerika	6	5	5	6	6	4	6
Östeuropa	4	4	4	4	4	2	3
Övriga länder	1	1	1	-	-	-	-
Branschfonder, aktier	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	1	1	1	1	1	1	2
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	1	1	1	1	1	1	1
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	1	1	1	1	1	1	1
Bland- och generationsfonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	1	1	1	1	1	2	1
Balanserad	2	2	2	2	3	4	4
Försiktig	1	1	-	-	-	-	1
Varierande	3	3	3	3	3	2	2
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	1	1	1	2	2	2	2
Sverige kortränta	6	6	6	6	5	5	5
Sverige lång och realränta	7	7	7	7	7	5	8
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	1	1	-	-	-	-	-
Summa	104	100	97	98	95	76	89

Avkastning per kategori inom PPM

I nedan tabell redovisas oviktad genomsnittlig avkastning per kategori inom PPM.

Tabell: Oviktad avkastning per kategori inom PPM (%)

Aktiefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asien	3,49	23,78	0,63	14,20	26,88	-9,33	21,03
Europa	16,11	12,60	9,71	5,12	14,47	-9,32	25,28
Europa småbolag	21,66	14,34	21,26	1,42	24,58	-14,95	24,33
Global	11,49	22,60	8,23	11,76	12,42	-2,69	28,87
Global och Sverige	12,09	20,32	5,89	12,81	13,03	-2,97	24,12
Indien	1,69	66,33	6,36	8,57	28,11	-4,07	15,72
Japan	3,67	17,71	19,34	10,88	15,49	-8,88	23,64
Kina	12,51	27,36	3,19	7,56	29,02	-10,15	25,11
Latinamerika	-2,45	7,35	-23,43	33,21	12,45	1,71	18,50
Norden	19,73	15,38	20,23	12,23	12,54	-7,61	21,31
Nya marknader	4,13	15,77	-6,52	14,91	22,89	-8,47	19,14
Ryssland	11,70	-34,86	16,20	69,40	-0,67	0,65	36,97
Sverige	16,59	15,90	11,72	10,54	9,95	-5,71	21,52
Sverige småbolag	23,05	23,46	32,51	8,88	12,06	-0,63	23,97
USA och Nordamerika	12,00	33,25	8,32	18,11	8,96	0,13	31,49
Östeuropa	6,85	-1,77	-2,40	26,66	17,14	-8,99	28,84
Övriga länder	7,29	20,48	2,41	19,52	13,09	-9,03	16,63
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	3,34	35,51	12,19	10,62	8,64	2,71	32,03
IT och kommunikation	15,26	34,27	15,76	18,08	25,75	4,81	38,04
Läkemedel och bioteknik	12,28	45,38	14,11	-4,16	8,83	4,98	18,15
Råvaror och energi	7,16	5,50	-15,92	38,94	6,13	-8,26	27,35
Övriga branscher	10,41	12,01	0,06	9,47	7,89	-0,98	29,04
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	6,82	18,09	4,85	11,27	13,55	-5,53	17,69
Balanserad	6,13	12,03	2,02	6,85	6,76	-3,22	14,98
Försiktig	2,22	7,18	1,55	5,70	4,60	-1,28	9,97
Varierande	7,91	13,69	3,93	4,56	7,49	-2,30	15,48
Pension om mer än 10 år	10,95	20,93	5,31	11,24	10,59	-3,30	23,28
Pension om mindre än 10 år	6,54	13,48	3,18	5,99	5,42	-1,57	10,01
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	5,58	12,46	-0,57	9,28	5,74	1,24	10,79
Global ränta	2,01	13,85	1,54	7,21	2,26	1,48	10,18
Norden ränta	1,21	3,48	0,06	4,56	2,70	0,80	3,69
Sverige kortränta	1,03	1,16	-0,01	0,42	0,29	-0,24	0,64
Sverige lång och realränta	0,83	7,29	0,43	3,62	0,94	0,91	3,11
Tillväxtmarknad ränta	-1,87	14,58	-1,20	13,71	5,50	-0,97	18,22
Övriga räntefonder	1,82	9,84	-1,92	7,54	1,84	-0,55	9,87
Snitt	8,04	16,59	5,12	12,88	11,35	-3,19	19,97

Avkastning per kategori inom ITP 2013

I nedan tabell redovisas oviktad genomsnittlig avkastning per kategori inom ITP 2013.

Tabell: Oviktad avkastning per kategori inom ITP 2013 (%)

Aktiefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asien	3,11	25,74	1,13	14,40	26,80	-7,45	21,52
Europa	15,30	11,65	7,40	3,98	13,59	-8,38	24,99
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	10,32	26,02	7,87	12,68	12,27	-2,91	26,86
Global och Sverige	13,23	19,73	7,66	9,38	10,88	-2,51	24,86
Indien	2,55	64,11	6,04	5,81	30,15	-4,95	13,88
Japan	3,83	19,26	19,25	13,89	11,91	-9,28	21,89
Kina	9,23	28,15	-0,20	7,28	34,71	-11,61	17,84
Latinamerika	-4,28	4,89	-24,12	41,50	17,11	-4,35	19,63
Norden	-	-	-	-	-	-	-
Nya marknader	1,98	20,79	-7,37	18,51	25,65	-8,08	20,39
Ryssland	8,30	-34,95	10,88	66,29	-5,85	7,27	43,05
Sverige	16,59	16,28	9,24	10,50	11,32	-4,88	20,62
Sverige småbolag	21,62	21,30	35,23	14,19	16,68	0,39	22,30
USA och Nordamerika	10,29	36,16	10,66	18,07	9,74	5,19	33,49
Östeuropa	6,40	-12,95	-2,20	41,05	14,43	-2,78	31,14
Övriga länder	-3,31	3,87	-37,02	-	-	-	-
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	-0,45	36,50	17,30	8,27	7,99	7,66	40,45
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	9,13	46,13	16,56	-4,28	10,24	8,76	13,37
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	5,48	30,66	1,25	14,22	11,45	-2,86	33,93
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	4,85	-17,27	-4,64	39,48	8,29	-10,26	15,45
Balanserad	8,29	11,02	5,10	6,16	2,71	-2,82	8,15
Försiktig	-0,07	1,12	-	-	-	-	10,56
Varierande	6,75	15,58	5,04	7,23	3,33	-3,96	9,88
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	3,65	3,48	1,46	2,86	3,25	-0,59	3,52
Sverige kortränta	1,15	1,35	0,06	0,64	0,28	-0,34	0,29
Sverige lång och realränta	0,92	8,97	0,12	3,89	1,01	0,11	3,59
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	2,82	21,78	-	-	-	-	-
Snitt	6,07	15,74	3,61	15,48	12,08	-2,55	20,07

Avkastningsskillnad mellan PPM och ITP 2013 per kategori

Tabellen nedan visar oviktad avkastning per kategori inom PPM minus den oviktade avkastningen per kategori för ITP 2013. Ett aritmetiskt medelvärde är beräknat per kategori i kolumnen "Medel" längst till höger. Endast kategorier och perioder där det finns fonder representerade både inom PPM och ITP 2013 är med i tabellen och i beräkningarna.

I 12 av kategorierna har PPM ett högre snitt (positiva medelvärden) medan snittet är högre för ITP i 2013 i 14 av kategorierna (negativa medelvärden).

Tabell: Oviktad avkastning per kategori inom PPM minus ITP 2013

Aktiefonder	2013 ¹	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ²	Medel
Asien	0,38	-1,97	-0,50	-0,19	0,07	-1,88	-0,49	-0,65
Europa	0,81	0,95	2,31	1,14	0,89	-0,94	0,29	0,78
Europa småbolag								
Global	1,16	-3,42	0,35	-0,92	0,15	0,21	2,01	-0,06
Global och Sverige	-1,14	0,59	-1,77	3,43	2,16	-0,46	-0,75	0,29
Indien	-0,86	2,22	0,32	2,77	-2,04	0,88	1,84	0,73
Japan	-0,16	-1,55	0,09	-3,01	3,58	0,39	1,75	0,16
Kina	3,29	-0,79	3,39	0,28	-5,68	1,46	7,26	1,32
Latinamerika	1,83	2,47	0,69	-8,29	-4,66	6,07	-1,13	-0,43
Norden								
Nya marknader	2,16	-5,02	0,85	-3,60	-2,76	-0,38	-1,25	-1,43
Ryssland	3,40	0,09	5,32	3,11	5,18	-6,62	-6,08	0,63
Sverige	0,00	-0,38	2,47	0,04	-1,37	-0,83	0,90	0,12
Sverige småbolag	1,43	2,16	-2,72	-5,31	-4,63	-1,02	1,67	-1,20
USA och Nordamerika	1,70	-2,90	-2,34	0,04	-0,79	-5,06	-2,00	-1,62
Östeuropa	0,45	11,18	-0,20	-14,39	2,71	-6,21	-2,30	-1,25
Övriga länder	10,60	16,61	39,44					22,22
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Medel
Fastighet	3,79	-0,99	-5,10	2,35	0,65	-4,95	-8,42	-1,81
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	3,16	-0,75	-2,45	0,12	-1,42	-3,78	4,79	-0,05
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	4,93	-18,65	-1,19	-4,75	-3,56	1,88	-4,89	-3,75
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Medel
Aggressiv	1,97	35,37	9,49	-28,21	5,26	4,73	2,24	4,41
Balanserad	-2,15	1,00	-3,08	0,69	4,05	-0,40	6,82	0,99
Försiktig	2,29	6,06	-	-	-	-	-0,59	2,58
Varierande	1,16	-1,89	-1,11	-2,67	4,16	1,66	5,60	0,99
Pension om mer än 10 år								
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Medel
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	-2,45	0,00	-1,39	1,70	-0,55	1,39	0,17	-0,16
Sverige kortränta	-0,13	-0,19	-0,06	-0,23	0,01	0,09	0,35	-0,02
Sverige lång och realränta	-0,09	-1,69	0,31	-0,26	-0,07	0,80	-0,48	-0,21
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	-1,00	-11,94	-	-	-	-	-	-6,47
Snitt	1,41	1,02	1,80	-2,44	0,06	-0,56	0,30	

¹ 2013 avser endast sista halvåret

² 2019 avser endast tre första kvartalen

Kapitalviktad avkastning inom ITP 2013 jämfört med PPM

Nedan tabell och diagram visar den, utifrån kategori, kapitalviktade avkastningen inom PPM jämfört med ITP 2013. Eftersom kapitalfördelningen mellan kategorier inom ITP 2013 inte finns att tillgå, antas samma kategorivikter gälla för ITP 2013 som gäller inom premiepensionen.

Underlag för beräkningarna återfinns i bilaga 1.

Tabell: Avkastning och differens mellan ITP 2013 och PPM (%)

Period	ITP 2013	PPM	Differens PPM vs. ITP 2013
2013 ³	10,12	10,98	0,85
2014	17,43	17,41	-0,02
2015	7,77	8,47	0,70
2016	10,83	9,81	-1,02
2017	10,56	10,82	0,26
2018	-2,74	-3,44	-0,70
2019 ⁴	21,16	22,24	1,08

Skillnaden i den kapitalviktade avkastningen mellan ITP 2013 och PPM för respektive år har varit mycket liten.

Av de sju kalenderår (eller del av för 2013 och 2019) som undersökts har ITP 2013 uppvisat bättre avkastning vid 3 tillfällen, medan PPM haft högre avkastning vid 4 tillfällen.

³ 2013 avser endast sista halvåret

⁴ 2019 avser endast tre första kvartalen

Bilaga 1

Kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten

Kapital för fonderna inom PPM har summerats per kategori för fonder som har varit valbara hela tiden under respektive period. Fonder som tillkommit eller försvunnit under en period är inte med. Det gör att kapitalet blir mindre än om fondernas kapital summeras oberoende om fonderna varit med under hela året eller inte. Kapitalet är vid början av respektive period.

Tabell: Kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten, MSEK.

Aktiefonder	2013 ⁵	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ⁶
Asien	3 660	3 781	2 754	5 355	6 010	10 609	7 743
Europa	8 729	9 795	11 538	14 268	14 947	17 335	12 851
Europa småbolag	2 335	2 966	3 274	4 362	3 854	5 523	3 662
Global	41 938	47 016	53 967	71 988	65 358	59 480	65 053
Global och Sverige	26 128	30 507	35 640	32 510	45 851	52 476	48 081
Indien	1 412	1 427	3 116	3 629	2 849	3 467	2 470
Japan	1 410	1 363	1 041	2 756	2 118	2 732	1 758
Kina	3 237	3 526	2 995	3 529	3 533	5 181	3 760
Latinamerika	1 413	1 276	1 194	815	1 310	1 271	1 286
Norden	6 654	8 822	10 031	12 477	14 939	17 183	14 307
Nya marknader	10 140	10 457	9 025	7 892	9 469	12 418	11 616
Ryssland	6 919	7 499	4 164	4 628	8 810	6 825	6 368
Sverige	56 082	65 097	72 990	84 935	93 518	103 036	81 111
Sverige småbolag	8 522	11 735	13 233	18 673	19 649	22 652	20 096
USA och Nordamerika	6 799	7 896	8 774	12 479	15 412	15 975	15 989
Östeuropa	3 978	4 007	3 196	2 791	3 625	4 164	3 099
Övriga länder	3 909	3 584	3 706	4 042	3 977	3 525	1 947
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	2 749	2 556	4 281	5 708	7 091	6 757	6 405
IT och kommunikation	9 872	11 710	15 072	19 656	23 543	32 256	32 775
Läkemedel och bioteknik	11 916	13 596	22 340	25 195	21 046	18 911	20 859
Råvaror och energi	886	984	1 137	1 027	2 895	3 851	2 141
Övriga branscher	170	153	112	163	258	263	177
Blandfonder- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	5 017	5 623	7 158	7 405	7 566	8 035	2 193
Balanserad	7 590	8 638	10 193	10 972	10 260	11 821	5 300
Försiktig	2 003	3 917	4 379	2 848	1 302	1 303	433
Varierande	24 636	27 782	29 355	35 992	36 577	35 838	30 869
Pension om mer än 10 år	54 299	64 398	82 599	94 037	109 988	127 421	125 032
Pension om mindre än 10 år	22 942	25 909	31 460	33 875	34 802	37 670	36 888
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	526	1 900	1 439	625	838	677	1 534
Global ränta	622	930	767	1 027	1 138	1 009	738
Norden ränta	1 268	531	598	590	799	1 015	1 429
Sverige kortränta	7 334	7 689	6 894	8 590	9 154	8 246	9 498
Sverige lång och realränta	10 294	10 660	10 494	11 789	13 239	11 875	12 093
Tillväxtmarknad ränta	282	234	299	322	500	359	216
Övriga räntefonder	1 570	3 261	861	1 152	1 588	1 784	1 751
Summa	357 241	411 225	470 076	548 101	597 813	652 944	591 527

⁵ 2013 avser endast sista halvåret

⁶ 2019 avser endast tre första kvartalen

Andel kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten

Andel kapital för fonderna hos Pensionsmyndigheten. De största aktiefondskategorierna är Sverige, Global, samt kategorin ”Global och Sverige”. Den största enskilda kategorin finns inom Bland- och generationsfonder vilken är ”Pension om mer än 10 år”.

Tabell: Andel kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten

Aktiefonder	2013 ⁷	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ⁸
Asien	1,02%	0,92%	0,59%	0,98%	1,01%	1,62%	1,31%
Europa	2,44%	2,38%	2,45%	2,60%	2,50%	2,65%	2,17%
Europa småbolag	0,65%	0,72%	0,70%	0,80%	0,64%	0,85%	0,62%
Global	11,74%	11,43%	11,48%	13,13%	10,93%	9,11%	11,00%
Global och Sverige	7,31%	7,42%	7,58%	5,93%	7,67%	8,04%	8,13%
Indien	0,40%	0,35%	0,66%	0,66%	0,48%	0,53%	0,42%
Japan	0,39%	0,33%	0,22%	0,50%	0,35%	0,42%	0,30%
Kina	0,91%	0,86%	0,64%	0,64%	0,59%	0,79%	0,64%
Latinamerika	0,40%	0,31%	0,25%	0,15%	0,22%	0,19%	0,22%
Norden	1,86%	2,15%	2,13%	2,28%	2,50%	2,63%	2,42%
Nya marknader	2,84%	2,54%	1,92%	1,44%	1,58%	1,90%	1,96%
Ryssland	1,94%	1,82%	0,89%	0,84%	1,47%	1,05%	1,08%
Sverige	15,70%	15,83%	15,53%	15,50%	15,64%	15,78%	13,71%
Sverige småbolag	2,39%	2,85%	2,82%	3,41%	3,29%	3,47%	3,40%
USA och Nordamerika	1,90%	1,92%	1,87%	2,28%	2,58%	2,45%	2,70%
Östeuropa	1,11%	0,97%	0,68%	0,51%	0,61%	0,64%	0,52%
Övriga länder	1,09%	0,87%	0,79%	0,74%	0,67%	0,54%	0,33%
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	0,77%	0,62%	0,91%	1,04%	1,19%	1,03%	1,08%
IT och kommunikation	2,76%	2,85%	3,21%	3,59%	3,94%	4,94%	5,54%
Läkemedel och bioteknik	3,34%	3,31%	4,75%	4,60%	3,52%	2,90%	3,53%
Råvaror och energi	0,25%	0,24%	0,24%	0,19%	0,48%	0,59%	0,36%
Övriga branscher	0,05%	0,04%	0,02%	0,03%	0,04%	0,04%	0,03%
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	1,40%	1,37%	1,52%	1,35%	1,27%	1,23%	0,37%
Balanserad	2,12%	2,10%	2,17%	2,00%	1,72%	1,81%	0,90%
Försiktig	0,56%	0,95%	0,93%	0,52%	0,22%	0,20%	0,07%
Varierande	6,90%	6,76%	6,24%	6,57%	6,12%	5,49%	5,22%
Pension om mer än 10 år	15,20%	15,66%	17,57%	17,16%	18,40%	19,51%	21,14%
Pension om mindre än 10 år	6,42%	6,30%	6,69%	6,18%	5,82%	5,77%	6,24%
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	0,15%	0,46%	0,31%	0,11%	0,14%	0,10%	0,26%
Global ränta	0,17%	0,23%	0,16%	0,19%	0,19%	0,15%	0,12%
Norden ränta	0,36%	0,13%	0,13%	0,11%	0,13%	0,16%	0,24%
Sverige kortränta	2,05%	1,87%	1,47%	1,57%	1,53%	1,26%	1,61%
Sverige lång och realränta	2,88%	2,59%	2,23%	2,15%	2,21%	1,82%	2,04%
Tillväxtmarknad ränta	0,08%	0,06%	0,06%	0,06%	0,08%	0,05%	0,04%
Övriga räntefonder	0,44%	0,79%	0,18%	0,21%	0,27%	0,27%	0,30%
Summa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁷2013 avser endast sista halvåret

⁸ 2019 avser endast tre första kvartalen

Andel kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten där det finns fonder representerade inom ITP

Tabellen nedan visar de vikter där det finns valbara fonder även inom ITP 2013. Kategorier där det inte finns någon fond inom ITP 2013 ingår inte i beräkningarna. Summeringen av vikterna per år ger en uppräkningsfaktor längst ned i tabellen.

Tabell: Andel kapital per kategori enligt Pensionsmyndigheten där det finns valbara fonder även inom ITP

Aktiefonder	2013 ⁹	2024	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁰
Asien	1,02%	0,92%	0,59%	0,98%	1,01%	1,62%	1,31%
Europa	2,44%	2,38%	2,45%	2,60%	2,50%	2,65%	2,17%
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	11,74%	11,43%	11,48%	13,13%	10,93%	9,11%	11,00%
Global och Sverige	7,31%	7,42%	7,58%	5,93%	7,67%	8,04%	8,13%
Indien	0,40%	0,35%	0,66%	0,66%	0,48%	0,53%	0,42%
Japan	0,39%	0,33%	0,22%	0,50%	0,35%	0,42%	0,30%
Kina	0,91%	0,86%	0,64%	0,64%	0,59%	0,79%	0,64%
Latinamerika	0,40%	0,31%	0,25%	0,15%	0,22%	0,19%	0,22%
Norden							
Nya marknader	2,84%	2,54%	1,92%	1,44%	1,58%	1,90%	1,96%
Ryssland	1,94%	1,82%	0,89%	0,84%	1,47%	1,05%	1,08%
Sverige	15,70%	15,83%	15,53%	15,50%	15,64%	15,78%	13,71%
Sverige småbolag	2,39%	2,85%	2,82%	3,41%	3,29%	3,47%	3,40%
USA och Nordamerika	1,90%	1,92%	1,87%	2,28%	2,58%	2,45%	2,70%
Östeuropa	1,11%	0,97%	0,68%	0,51%	0,61%	0,64%	0,52%
Övriga länder	1,09%	0,87%	0,79%	-			
Branschfonder, aktier	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	0,77%	0,62%	0,91%	1,04%	1,19%	1,03%	1,08%
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	3,34%	3,31%	4,75%	4,60%	3,52%	2,90%	3,53%
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	0,05%	0,04%	0,02%	0,03%	0,04%	0,04%	0,03%
Bland- och generationsfonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	1,40%	1,37%	1,52%	1,35%	1,27%	1,23%	0,37%
Balanserad	2,12%	2,10%	2,17%	2,00%	1,72%	1,81%	0,90%
Försiktig	0,56%	0,95%	-	-	-	-	0,07%
Variierande	6,90%	6,76%	6,24%	6,57%	6,12%	5,49%	5,22%
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	0,36%	0,13%	0,13%	0,11%	0,13%	0,16%	0,24%
Sverige kortränta	2,05%	1,87%	1,47%	1,57%	1,53%	1,26%	1,61%
Sverige lång och realränta	2,88%	2,59%	2,23%	2,15%	2,21%	1,82%	2,04%
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	0,44%	0,79%	-	-	-	-	-
Summa	72,45%	71,34%	67,81%	67,99%	66,65%	64,38%	62,64%
Uppräkningsfaktor	1,3802	1,4017	1,4747	1,4708	1,5004	1,5532	1,5964

⁹2013 avser endast sista halvåret

¹⁰ 2019 avser endast tre första kvartalen

Andel kapital per kategori hos Pensionsmyndigheten där det finns fonder representerade inom ITP (justerad med uppräkningsfaktor)

I tabellen nedan har andelarna i kategorier som finns representerade både inom PPM och ITP 2013 justerats med uppräkningsfaktorn. Samma andelar (kapitalfördelning) antas gälla för såväl PPM som ITP 2013.

Tabell: Omräknad andel kapital per kategori enligt Pensionsmyndigheten där det finns valbara fonder även inom ITP

Aktiefonder	2013 ¹¹	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹²
Asien	1,41%	1,29%	0,86%	1,44%	1,51%	2,52%	2,09%
Europa	3,37%	3,34%	3,62%	3,83%	3,75%	4,12%	3,47%
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	16,20%	16,03%	16,93%	19,32%	16,40%	14,15%	17,56%
Global och Sverige	10,09%	10,40%	11,18%	8,72%	11,51%	12,48%	12,98%
Indien	0,55%	0,49%	0,98%	0,97%	0,72%	0,82%	0,67%
Japan	0,54%	0,46%	0,33%	0,74%	0,53%	0,65%	0,47%
Kina	1,25%	1,20%	0,94%	0,95%	0,89%	1,23%	1,01%
Latinamerika	0,55%	0,43%	0,37%	0,22%	0,33%	0,30%	0,35%
Norden	-	-	-	-	-	-	-
Nya marknader	3,92%	3,56%	2,83%	2,12%	2,38%	2,95%	3,13%
Ryssland	2,67%	2,56%	1,31%	1,24%	2,21%	1,62%	1,72%
Sverige	21,67%	22,19%	22,90%	22,79%	23,47%	24,51%	21,89%
Sverige småbolag	3,29%	4,00%	4,15%	5,01%	4,93%	5,39%	5,42%
USA och Nordamerika	2,63%	2,69%	2,75%	3,35%	3,87%	3,80%	4,31%
Östeuropa	1,54%	1,37%	1,00%	0,75%	0,91%	0,99%	0,84%
Övriga länder	1,51%	1,22%	1,16%	-	-	-	-
Branschfonder, aktier	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	1,06%	0,87%	1,34%	1,53%	1,78%	1,61%	1,73%
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	4,60%	4,63%	7,01%	6,76%	5,28%	4,50%	5,63%
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	0,07%	0,05%	0,03%	0,04%	0,06%	0,06%	0,05%
Bland- och generationsfonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	1,94%	1,92%	2,25%	1,99%	1,90%	1,91%	0,59%
Balanserad	2,93%	2,94%	3,20%	2,94%	2,57%	2,81%	1,43%
Försiktig	0,77%	1,34%	-	-	-	-	0,12%
Variерande	9,52%	9,47%	9,21%	9,66%	9,18%	8,53%	8,33%
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	0,49%	0,18%	0,19%	0,16%	0,20%	0,24%	0,39%
Sverige kortränta	2,83%	2,62%	2,16%	2,31%	2,30%	1,96%	2,56%
Sverige lång och realränta	3,98%	3,63%	3,29%	3,16%	3,32%	2,82%	3,26%
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	0,61%	1,11%	-	-	-	-	-
Summa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Uppräkningsfaktor	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000

¹¹ Avser endast sista halvåret

¹² Avser endast tre första kvartalen

Avkastningsbidrag, premiepensionen

I tabellen nedan är avkastningen för varje kategori multiplicerad med dess vikt. Detta ger vilket bidrag varje kategoris avkastning ger till den totala avkastningen för varje år. Den viktade avkastningen per period visas på raden längst ned.

Tabell: Avkastningsbidrag per kategori inom PPM (%)

Aktiefonder	2013 ¹³	2024	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁴
Asien	0,05	0,31	0,01	0,20	0,41	-0,24	0,44
Europa	0,54	0,42	0,35	0,20	0,54	-0,38	0,88
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	1,86	3,62	1,39	2,27	2,04	-0,38	5,07
Global och Sverige	1,22	2,11	0,66	1,12	1,50	-0,37	3,13
Indien	0,01	0,32	0,06	0,08	0,20	-0,03	0,10
Japan	0,02	0,08	0,06	0,08	0,08	-0,06	0,11
Kina	0,16	0,33	0,03	0,07	0,26	-0,13	0,25
Latinamerika	-0,01	0,03	-0,09	0,07	0,04	0,01	0,06
Norden	-	-	-	-	-	-	-
Nya marknader	0,16	0,56	-0,18	0,32	0,54	-0,25	0,60
Ryssland	0,31	-0,89	0,21	0,86	-0,01	0,01	0,64
Sverige	3,60	3,53	2,68	2,40	2,33	-1,40	4,71
Sverige småbolag	0,76	0,94	1,35	0,44	0,59	-0,03	1,30
USA och Nordamerika	0,32	0,90	0,23	0,61	0,35	0,01	1,36
Östeuropa	0,11	-0,02	-0,02	0,20	0,16	-0,09	0,24
Övriga länder	0,11	0,25	0,03	-	-	-	-
Branschfonder, aktier	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	0,04	0,31	0,16	0,16	0,15	0,04	0,55
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	0,57	2,10	0,99	-0,28	0,47	0,22	1,02
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01
Bland- och generationsfonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	0,13	0,35	0,11	0,22	0,26	-0,11	0,10
Balanserad	0,18	0,35	0,06	0,20	0,17	-0,09	0,21
Försiktig	0,02	0,10	-	-	-	-	0,01
Varierande	0,75	1,30	0,36	0,44	0,69	-0,20	1,29
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01
Sverige kortränta	0,03	0,03	0,00	0,01	0,01	0,00	0,02
Sverige lång och realränta	0,03	0,26	0,01	0,11	0,03	0,03	0,10
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	0,01	0,11	-	-	-	-	-
Summa, avkastning i %	10,98	17,41	8,47	9,81	10,82	-3,44	22,24

¹³ Avser endast sista halvåret

¹⁴ Avser endast tre första kvartalen

Avkastningsbidrag, ITP 2013

I tabellen nedan är avkastningen för varje kategori multiplicerad med dess vikt. Detta ger vilket bidrag varje kategoris avkastning ger till den totala avkastningen för varje år. Den viktade avkastningen per period visas på raden längst ned.

Tabell: Avkastningsbidrag per kategori inom ITP 2013 (%)

Aktiefonder	2013 ¹⁵	2024	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁶
Asien	0,04	0,33	0,01	0,21	0,40	-0,19	0,45
Europa	0,52	0,39	0,27	0,15	0,51	-0,35	0,87
Europa småbolag	-	-	-	-	-	-	-
Global	1,67	4,17	1,33	2,45	2,01	-0,41	4,72
Global och Sverige	1,34	2,05	0,86	0,82	1,25	-0,31	3,23
Indien	0,01	0,31	0,06	0,06	0,22	-0,04	0,09
Japan	0,02	0,09	0,06	0,10	0,06	-0,06	0,10
Kina	0,12	0,34	0,00	0,07	0,31	-0,14	0,18
Latinamerika	-0,02	0,02	-0,09	0,09	0,06	-0,01	0,07
Norden	-	-	-	-	-	-	-
Nya marknader	0,08	0,74	-0,21	0,39	0,61	-0,24	0,64
Ryssland	0,22	-0,89	0,14	0,82	-0,13	0,12	0,74
Sverige	3,59	3,61	2,12	2,39	2,66	-1,20	4,51
Sverige småbolag	0,71	0,85	1,46	0,71	0,82	0,02	1,21
USA och Nordamerika	0,27	0,97	0,29	0,61	0,38	0,20	1,44
Östeuropa	0,10	-0,18	-0,02	0,31	0,13	-0,03	0,26
Övriga länder	-0,05	0,05	-0,43	-	-	-	-
Branschfonder, aktier	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Fastighet	0,00	0,32	0,23	0,13	0,14	0,12	0,70
IT och kommunikation	-	-	-	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	0,42	2,14	1,16	-0,29	0,54	0,39	0,75
Råvaror och energi	-	-	-	-	-	-	-
Övriga branscher	0,00	0,02	0,00	0,01	0,01	0,00	0,02
Bland- och generationsfonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Aggressiv	0,09	-0,33	-0,10	0,78	0,16	-0,20	0,09
Balanserad	0,24	0,32	0,16	0,18	0,07	-0,08	0,12
Försiktig	0,00	0,01	-	-	-	-	0,01
Varierande	0,64	1,48	0,46	0,70	0,31	-0,34	0,82
Pension om mer än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	-	-	-	-	-	-	-
Räntefonder	2013	2024	2015	2016	2017	2018	2019
Europa ränta	-	-	-	-	-	-	-
Global ränta	-	-	-	-	-	-	-
Norden ränta	0,02	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01
Sverige kortränta	0,03	0,04	0,00	0,01	0,01	-0,01	0,01
Sverige lång och realränta	0,04	0,33	0,00	0,12	0,03	0,00	0,12
Tillväxtmarknad ränta	-	-	-	-	-	-	-
Övriga räntefonder	0,02	0,24	-	-	-	-	-
Summa, avkastning i %	10,12	17,43	7,77	10,83	10,56	-2,74	21,16

¹⁵ Avser endast sista halvåret

¹⁶ Avser endast tre första kvartalen

Bilaga 2

Metodbeskrivning och källor

Nedan beskrivs de datakällor som använts samt den datahantering och metodik som tillämpats.

Datakällor

Från Pensionsmyndigheten har fondutbud, kategoriindelning, antal gjorda val samt uppgifter om kapital hämtats.

Data för det återfinns i filer från följande länk:

<https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-premiepension>

Fil innehållande val med mera heter enligt denna standard:

Statistik Premiepension <ÅÅÅÅ-MM-DD>.xslm

Även uppgift om rabatter samt uppgift om från och till vilket datum en fond har varit valbar kommer från Pensionsmyndigheten.

Månadsavkastningar är hämtade från Morningstar. Även uppgift om fondernas ordinarie avgifter är hämtade från Morningstar.

Mätperioder

Studiens tidsperiod följer ITP 2013 fram till senaste avläsning. Tidsperioden är uppdelad i olika mätperioder för att begränsa s.k. survivorship bias. Dessa är juli till och med december 2013, helåren 2014, 2016, 2017 och 2018 samt januari till och med september 2019. Mätperioder för beräkningar:

- 2013-06-30 - 2013-12-31
- 2013-12-31 - 2014-12-31
- 2014-12-31 - 2015-12-31
- 2015-12-31 - 2016-12-31
- 2016-12-31 - 2017-12-31
- 2017-12-31 - 2018-12-31
- 2018-12-31 - 2019-09-30

Fonder som enbart varit med under hela mätperioder är med i beräkningarna, övriga fonder ingår inte.

Avkastningar och rabatter

Avkastningarna för fonder i PPM är justerade för rabatt (bruttoavgift- minus nettoavgift) genom att rabatten återlagts på årsavkastningarna. Rabatten som använts är den rabatt som angivits i statistikfilen för den sista december respektive år. För 2019 är det rabatten i filen från 2019-09-30. Den rabatt som angivits i slutet av respektive mätperiod är tillbakalagd på avkastningen. För ett fåtal fonder (under 10 stycken) för perioden juli-december 2013

kunde inte någon uppgift om rabatter hittas, dessa är satta till noll. Detta bedöms inte påverka resultat mer än ytterst marginellt.

För fondutbuden inom ITP 2013 har senast kända rabatter även använts historiskt. Det har varit få justeringar för rabatter inom ITP 2013.

För den första och sista mätperioden som inte är hela år har omräkning gjorts till årstakt. Alla avkastningar är i SEK och justerade för eventuella utdelningar.

Kategorier

Pensionsmyndigheten har en uppsättning kategorier, vilken över tid har blivit reviderat. För att kunna jämföra fondutbuden inom ITP 2013 med fonderna i PPM behöver samma kategorisering användas, vi har använt oss av Pensionsmyndighetens kategorisering. Fonderna inom ITP har mappats mot Pensionsmyndighetens kategorier manuellt, förutom de fonder som ingår både i Pensionsmyndighetens fondutbud och ITP, de har fått samma kategori per automatik. En fond som förekommer både inom PPM och ITP har alltså alltid samma kategori.

Den kategori som en fond tillhör i beräkningarna är den aktuella per 2019-09-30. Även om en fond kan ha haft en annan kategori för ett antal år sedan används den senast kända även historiskt.

Databearbetning och kontroller

För några fonder, främst under de första tidsperioderna, fanns ingen historik och dessa fonder är inte med under de tidsperioderna. Detsamma gäller fonder som inte har något kapital vid periodens början enligt statistikfilerna från Pensionsmyndigheten.

Viktningar av fonder och kategorier

Kategorierna har fått vikt efter hur mycket kapital som de har vid respektive periods ingång enligt PPM. Då det inte finns någon tillgänglig uppgift om kapital per fond eller kategori inom ITP har fördelningen för PPM antagits gälla även för ITP.

Alternativa metoder

Det finns givetvis alternativa beräkningsmetoder och alternativa sätt att hantera dataunderlaget. Exempelvis skulle man kunna låta fonder som ingår både i PPM och ITP ha samma rabatter/avgifter, räkna på andra tidsperioder, räkna på annan kategorisering (Morningstars exempelvis). Det går även att hantera fonder som tillkommer och försvinner under perioder på alternativa sätt.

Vår bedömning är att den valda metodiken på ett godtagbart sätt kan användas för att göra en översiktlig granskning av om det finns tydliga tecken på att ett upphandlat fondtorg inom ITP har gett en annan avkastning än fonderna inom PPM.